

Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma 2016.-2020. gadam

PĀRSKATS PAR SABIEDRISKĀS APSPRIEŠANAS LAIKĀ SAŅEMTAJIEM KOMENTĀRIEM UN PRIEKŠLIKUMIEM

Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2016.-2020. gadam sabiedriskā apspriešana notika laikposmā no 2016. gada 26. augusta līdz 2016. gada 9. septembrim. Tās laikā tika saņemti iedzīvotāju un institūciju pārstāvju komentāri un priekšlikumi rīcības programmas papildināšanai, kas tika ņemti vērā un iespēju robežās iestrādāti rīcības programmā. Kopumā tika saņemti komentāri no 8 iedzīvotājiem, 2 biedrībām un 4 uzņēmumiem vai institūcijām.

Saistībā ar transportlīdzekļu radītajām emisijām un iespējām tās samazināt saņemti dažādi iedzīvotāju viedokļi. Tika sniegts priekšlikums palielināt transportlīdzekļu tehniskā stāvokļa un tā aprīkojuma kontroles biežumu un skaitu Rīgas ielās ar mērķi pārbaudīt atgāzu dūmainību. Izskatot iespēju Rīgas centrā izveidot zemo emisiju zonu, jāizvērtē iespēja ierobežot iebraukšanu pilsētas centrā tieši dīzeļmotora automašīnām, kā arī aizliegt iebraukt automašīnām ar emisiju klasi zemāku par „EURO 4”. Iedzīvotāji pauda viedokli par nepieciešamību turpināt attīstīt luksoforu datorvadību, padarot transportlīdzekļu plūsmu vienmērīgāku. Tika saņemts viedoklis, kur iedzīvotājs apšaubā plānotā satiksmes pārvada pār dzelzceļa līniju Rīga–Skulte ar pievadceļiem izbūves lietderību. Kā vēl viens veids transportlīdzekļu radīto emisiju samazināšanai tika minēta degvielas akcīzes nodokļa palielināšana, īpaši dīzeļdegvielai.

Iedzīvotāji lūdz pievērst uzmanību gaisa kvalitātei Rīgas pilsētas ielās bez cietā seguma. Kā risinājums tiek piedāvāts asfaltēt minētās ielas. Šāds priekšlikums tiek attiecināts arī uz visiem pagalmiem Rīgas centrā bez cietā seguma.

Tika pausta interese par veidiem, kā uzlabot datu kvalitāti un iegūt pilnvērtīgus autotransporta plūsmas uzskaites datus. Iedzīvotāji sniedza ieteikumus satiksmes modeļa aprēķinu rezultātu uzlabošanai, ņemt vērā faktoru, ka jaunu transporta infrastruktūru izbūve palielina autotransporta izmantošanas pievilcību, salīdzinot ar sabiedrisko transportu un velotransportu. Ierosināts papildināt programmu ar pasākumu par veloceļu un velojoslu izveidi maģistrālajās ielās.

Tika saņemts priekšlikums, papildināt rīcības programmā piedāvāto risinājumu ar koksni kurināmo veco istabas krāšņu nomainīšanu uz krāsnīm, kas atbilst EK Regulas 2015/1185 (24.04.2015.) prasībām, ar papildus noteikumu, kas nosaka veikt nomainīšanu tikai neatbilstošajām izgatavotajām krāsnīm (praktiski - pilnmetāla), kas it sevišķi attiecas uz gruzdēšanas principa krāsnīm. Tika sniegts priekšlikums izvērtēt pasākumu, kas ietver regulāru dūmvadu apsekošanu.

Saistībā ar apkaimēm, kurās starp citiem ražošanas objektiem darbojas arī siltumcentrāles, sniegts priekšlikums atsevišķi izvērtēt siltumcentrāļu darbības rezultātā radīto piesārņojuma līmeni un salīdzināt ar citiem apkaimes emisijas avotiem.

Par daļiņu PM_{2,5} piesārņojuma izplatību, galvenajiem emisijas avotiem un prognozētajām emisijām 2020. gadā iedzīvotāji pauda interesi gan sabiedriskās apspriešanas sanāksmē, gan, sūtot jautājumus un komentārus sabiedriskās apspriešanas laikā. Tika sniegts priekšlikums papildināt programmu ar cieto daļiņu monitoringa attēlojumu grafiski, attēlojot piesārņojuma vidējo koncentrāciju gada griezumā pa mēnešiem periodā no 2010.-2015. gadam. Šādu informāciju katru gadu LVĢMC sniedz sagatavotajos pārskatos par gaisa kvalitāti Latvijā.

Iedzīvotāji vēlējās precizēt, kā tika veikts benzola gada vidējās koncentrācijas aprēķins 2014. un 2020. gadā, un sniegt skaidrojumu par monitoringa un modelēšanas rezultātu salīdzinājumu.

Iedzīvotāji pauda interesi par iespējamajiem tehniskiem un ekonomiskiem iemesliem, kuri ietekmē valsts statistikas pārskatā „Nr.2 – Gaiss. Pārskats par gaisa aizsardzību” apkopoto datu apjomu, kvalitāti un attiecīgo datu pieejamību. Tiek sniegts ierosinājums uzlabot datu kvalitāti.

Tika saņemts priekšlikums par Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmā 2016.-2020. gadam iekļauto piesārņojuma izkliedes karšu ieviešanu RD MVD mājaslapā lielākā mērogā.

Biedrība „Aleju aizsardzība” ierosina ar normatīvo aktu palīdzību palielināt lielo koku, aleju, koku rindu, krūmu un zaļo zonu aizsardzību, kā arī palielināt šo objektu īpatsvaru Rīgas pilsētā. Biedrība ierosina pievērst uzmanību pilsētas koku un pilsētas mežu ekoloģisko sistēmu jaudas aprēķinam.

Biedrība „Vides aizsardzības klubs” iesaka nodrošināt publisku pieeju operatīvajai informācijai par monitoringa stacijās reģistrētajiem novērojumu rezultātiem tiešsaistē, kā arī nodrošināt rīcības programmas ietvaros sasniegto rezultātu apkopošanu un analīzi, publicējot rezultātus un secinājumus. Biedrība ierosina palielināt monitoringa tīklu un izvērtēt iespēju uzstādīt gaisa kvalitātes monitoringa stacijas Pārdaugavā, piemēram, starp dzelzceļa stacijām „Zasulauks” un „Imanta”, starp dzelzceļa stacijām „Torņakalns” un „Atgāzene” un Dzegužkalna apkārtnē Daugavgrīvas ielas tuvumā. Biedrība iesaka izveidot ostas pietātnēs elektropieslēgumus, lai samazinātu kuģu stāvēšanas laikā radītās emisijas. Tiek ierosināts izveidot „Park & Ride” sistēmu, nodrošinot pieeju tiem iedzīvotājiem, kas iebrauc Rīgā no Kurzemes, Zemgales, Latgales un Vidzemes virzieniem. Biedrība sniedz priekšlikumus pasākuma G.6. „Veikt pasākuma „zemās emisiju zonas” izveide Rīgas centrā priekšizpēti” izpildes laikā ņemt vērā sekojošus ieteikumus:

- izvietot zemu emisiju zonu gan Daugavas labajā, gan kreisajā krastā, daļu ielu slēdzot tranzītam un nosakot 30 km/h ātruma ierobežojumu,
- analizēt dīzeļmotora un benzīnmotora automašīnu ietekmi uz emisijām, kā arī atbilstīgi noteikt iebraukšanas maksu zemo emisiju zonās, kurās noteikt transporta priekšrocības drošai velosipēdu izmantošanai un ērtai un patīkamai elektriskā sabiedriskā transporta izmantošanai,
- slēgt Vecrīgu tranzītam un noteikt ierobežotus iebraukšanas laikus un tehniskos ierobežojumus transportam, kas vēlas par maksu iebraukt Vecrīgā. Izbaukšanai nosakot

noteiktu laiku un to pašu ceļu. Vienlaikus lielākajā daļā Vecrīgas noteikt apstāšanās aizliegumus transportlīdzekļiem ar zemu emisijas klasi (zemāku par „EURO 4”),

- ierobežot maksimālo braukšanas ātrumu automašīnām zemās emisiju zonās līdz 30 km/h, lai palielinātu satiksmes drošību velosipēdistiem,
- par 20 % palielināt zaļo zonu īpatsvaru zemās emisijas zonās,
- slēgt visu Rīgas centru un Akmens tiltu un Daugavgrīvas ielu kravas transportam brīvdienās, bet darbdienās sastrēgumstundu laikā no pl. 8-10 un pl. 17-19 un naktīs no pl. 01.00 līdz 05.00.

2016. gada 5. septembrī, plkst. 17.00 Rīgas domē (Rātsnama 508. telpa, Rātslaukums 1, Rīga) notika Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2016.–2020. gadam sabiedriskās apspriešanas sanāksme. Sanāksmē piedalījās aptuveni 40 iedzīvotāju, reģistrēto dalībnieku saraksts redzams 7.pielikuma 1. pielikumā.

Sabiedriskās apspriešanas laikā klātesošie gan izteica savus komentārus, gan uzdeva jautājumus par dažādām ar gaisa kvalitāti saistītām tēmām. Būtiska daļa no jautājumiem tika attiecināta tieši transportam un transporta infrastruktūrai. Klātesošo vidū nebija vienota viedokļa jautājumā par transportlīdzekļu ātruma izmaiņām, proti, daļa norādīja uz nepieciešamību ātrumu samazināt tādā veidā uzlabojot velosipēdistu drošību uz ceļiem, savukārt daļa izteica nepieciešamību satiksmi optimizēt, izmantojot datorizētu luksoforu sistēmu un samazinot sastrēgumus Rīgas centrā.

Tika diskutēts par plānoto lielo infrastruktūras objektu ietekmi uz gaisa kvalitātes uzlabošanu un kravas transportlīdzekļu daudzuma samazināšanu pilsētas centrā.

Klātesošie vērsa uzmanību uz to, ka emisijas no dīzeļdegvielas un benzīna dzinējiem ir atšķirīgas un ka zemo emisiju zonas, kā arī automobiļu, kuri piesārņo visvairāk, ierobežošana Rīgas centrā ir nepieciešama un atbalstāma aktivitāte. Tāpat arī elektrotransportlīdzekļiem būtu jāparedz ne tikai esošie, bet arī citi stimuli to iegādei un lietošanai pilsētā.

Klātesošie kā vienu no būtiskām transporta infrastruktūras problēmām, kurai netiek paredzēti konkrēti risinājumi un plāni, ir Rīgā esošās ielas bez seguma ielas, kuras rada ne tikai lokālu, bet arī lielāka mēroga piesārņojumu ar daļiņām PM₁₀. Iedzīvotāji vēlas redzēt šādu ielu labiekārtošanas plānus vai programmas. Diemžēl šādu autoceļu ietekme uz gaisa kvalitāti nav optimāli novērtējuma, jo par šiem avotiem nav pieejamu datu.

Datu pieejamību vienlīdz kā tiešsaistē pieejamās operatīvās informācijas par gaisa kvalitāti, gan vēsturiskās informācijas pieejamību klātesošie vairākkārt minēja kā būtisku problēmu, kuru nepieciešams risināt. Piemēram, uzstādot papildus gaisa kvalitātes monitoringa stacijas Rīgas centrā un apkaimēs, detalizētāk reģistrējot transporta plūsmas u.c. Nepieciešamību pēc šādām monitoringa stacijām izteica ne tikai Pārdaugavas iedzīvotāji, bet arī Sarkandaugavas u.c. apkaimju klātesošie. Sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemts ierosinājums gaisa kvalitātes

situācijas izpētē un risinājumu apzināšanā vairāk pielietot pilsētplānošanai raksturīgas sociālās un līdzdalības metodes.

Citi ar pieejamo datu trūkumu saistītie jautājumi tika attiecināti uz to, ka deklarēto iedzīvotāju skaits Rīgas centrā sniedz maldinošu priekšstatu par gaisa piesārņojuma ietekmēto iedzīvotāju daudzumu un ka ir būtiski ņemt vērā jaunu rūpniecisko objektu papildus ietekmes. Proti, būtu nepieciešams ne tikai novērtēt plānotu siltumenerģijas ražošanas iekārtu novietojumu un emisijas, bet arī papildus kravas transporta plūsmu, kura rastos šādus siltumapgādes objektus nodrošinot ar kurināmo, tas ir, koksnes šķeldu. Tika izteiktas šaubas par jaunu siltumapgādes objektu nepieciešamību.

Klātesošo viedokļi atšķirās par to, cik pamatoti un iespējami būtu privātpersonām, kuru apkures sistēmas nav pieslēgtas centralizētajai siltumapgādei, tai pieslēgties brīvprātīgi. Kā būtiskākais šķērslis tika minēti augstie maksas tarifi, kuri netiek koriģēti pietiekami labvēlīgi patērētājam atkarībā no sezonas. Tika aicināts novērtēt, vai izmaksu un gaisa kvalitātes uzlabošanas ziņā, nomainīt individuālās siltumapgādes iekārtas uz energoefektīvākiem risinājumiem ir vērtīgāk nekā nodrošināt krasta elektroapgādi Rīgas ostā. Elektroapgādes nodrošināšana Rīgas ostai tika atzīta kā atbalstāma aktivitāte klātesošo vidū.

Klātesošie arī norādīja uz to, ka palielinoties centralizētās siltumapgādes lietotāju skaitam, uzlabotos tīkla efektivitāte un samazinātos tarifu maksa.

Klātesošie vēlējās zināt, kāpēc gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programma neietver daļiņas PM_{2,5} un smakas, kuras, kā norāda iedzīvotāji, ir būtiskas Rīgas pilsētas problēmas. Klātesošie jautāja, vai programmas ietvaros tika vērtēta ietekme uz gaisa kvalitāti no starptautiskās lidostas „Rīga” darbības.

**Rīgas pilsētas gaisa kvalitātes uzlabošanas rīcības programmas 2016.-2020. gadam
Sabiedriskās apspriešanas sanāksme**

DALĪBNIEKU SARAKSTS

*Rīgas domē, Rātsnama 508. telpā, Rātslaukums 1, Rīga
2016. gada 5. septembrī plkst. 17:00*

Nr. p. k.	Vārds, uzvārds	Iestāde, organizācija
1.	MARJA REBĒNA	Rīgas pils. enerģētiskās ekonomikas konsult. padome
2.	Ojārs Dolcs	Vides aizsardzības pils.
3.	DAINA OZOLA	VARAM
4.	LMĀRES ERANTĀLS	RD piln. att. dep.
5.	LANA Maslova	VARAM
6.	Čimda Leģere	Vides konsultāciju birojs
7.	Linda Kūrkule	VKS
8.	Aneka Kļaviņa	RSU DDVI
9.	Marta Gūtīga	LETA
10.	Ingrida Prūša	BEF
11.	Danna Indriķone	BEF
12.	Jānis Šmits	LE
13.	Kristīne Kucerova	—
14.	Andris Akmeiņš	LPS, RDEEKP
15.	Šteins Kļesko	AP "Latvenergo"
16.	Jānis Kleperis	RDMVD GUAN
17.	Jānis Jekins	Iedzīvotāju grupa Abavas,
18.	Arta Būlavā	Vecsaulis, Maizna ulīca RD Mājokļu un vides dt.
19.	Dace Danielsone	RA Mājokļu un vides depart. mestis
20.	KRISTA PETERSONE	—
21.	Erīka Džūks	Saņikšanas att. būvniec.
22.	OTO OZOLS	LATRIT
23.	MĀRIS JONOV	SARVAUGŠŅU ATT. DIREKCIJA
24.	MIHAILS SIMVULIDI	Latvijas Ritesbraucēju apvienība
25.	Nadežda Boridovska	—
26.	Ilmārs Šuklis	Latvenergo
27.	Elīta Kālviņa	Vides aizsardzības klubs
28.	Liāna Puntura	RD MVD

Nr. p. k.	Vārds, uzvārds	Iestāde, organizācija
29.	Krisis Apšūņošana	Krievu valodas skolotāju asociācija
30.	Kārlis Maljūns	ELLE
31.	Valts Vilnītis	ELLE
32.	Edgars Vilnītis	
33.	Agnese Skujevska	ELLE
34.		
35.		
36.		
37.		
38.		
39.		
40.		
41.		
42.		
43.		
44.		